

A világ legfontosabb könyvvására

(Frankfurt | Budapest | MTI) – Ma nyílik – idénre 51. alkalommal – az ősz kiemelkedő kulturális-kereskedelmi világrendezvénye, a Frankfurter Könyvvásár. Holnaptól kezdve hat napon át a nagyközönség is megpróbálja majd áttekinteni az áttekinthetetlen: keményfedeles és puhaborítású könyvek és elektronikus kiadványok százezreit, régebbi kiadásokat és újdonságokat.

Az idén Magyarország a frankfurti bemutató díszvendége: az országot nem csupán a kiadók képviselik régi és új kötetekkel, páratlan lehetőség nyílik egyéb kulturális-szellemi értékek bemutatására, a vásár előtt és után is, Németország más városaiban úgyszintén. A „csúcs” azonban a Majna parti Frankfurt, október 13. és 18. között. A díszvendég-státus 1986 óta létezik, a sort India nyitotta, tavaly Svájc volt a vendégország, jövőre Lengyelország, majd Görögország kerül reflektorfénybe. Magyarország a volt keleti tömb országai közül elsőként élvezheti a díszvendég státusát, melyet formailag pályázat útján lehet elnyerni. A főszereplő ország a gigantikus méretű frankfurti vásárváros legelőkelőbb helyén rendezheti be pavilonját, melyet a tapasztalatok szerint naponta legkevésbé 12-15 ezer ember keres fel. Tavaly közel 300 ezer látogatót fogadott a vásárváros.

A frankfurti nyüzsgést igazán csak azt tudja elképzelni, aki már járt „a kiadók és könyvbarátok Mekkájában”. A csarnokok között a nagy távolságok miatt buszok járnak, a prospektuskötegeket szorongató emberek mozgójárdákon közlekednek. A korábbi években a Frankfurter Könyvvásár rokonszenves vonása volt, hogy a kiállított könyveket vagy azok egy részét nem szállították vissza a raktárakba, a lesben álló könyvbarátok az utolsó délutánon olcsón meg is vásárolhatták őket. Goethe szülővárosában, a 650 ezres lélekszámú Frankfurtban, ahol minden negyedik lakos külföldi vagy külföldi származású, már a XII. század második felében is rendeztek őszi vásárokat, majd V. Frigyes 1240-ben kiadott vásárrendezési privilégiuma révén az első nemzetközi jelentőségű német vásárvárossá vált. Frankfurt a világ és Európa egyik legfontosabb, New Yorkkal, Londonnal, Tokióval vetélkedő kereskedelmi-pénzügyi központja, repülőtere a világ egyik legforgalmasabb légikikötője.

Célunk az, hogy „a hiúság hatnapos vásárán” piacot teremtsünk a magyar kultúrának, a frankfurti szereplés akár 15 évre is meghatározhatja a magyar kultúra megítélését, helyzetét a világban – fogalmazott néhány héttel ezelőtt, a frankfurti magyar részvétel előkészületeit ismertető budapesti sajtókonferencián Prőhle Gergely, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának államtitkára. A Frankfurter Könyvvásáron nem csupán Magyarország irodalma, könyvkiadása részesül megkülönböztetett figyelemben, hanem az ország ezeréves, a nyugatihoz szorosan kötődő kultúrája is. A világ legfontosabb könyvszemléjére a szervezők a *Magyarország – határitalanul* jelszót választották, vizuális jelképnek (logónak) pedig egy nemzeti színekben pompázó pillangót rajzoltattak. Az említett jelszóval a szervezők azt kívánják hangsúlyozni, hogy az ország nyitott a közeli és távolabbi szomszédok és kultúrájuk iránt, másrészt belsőleg is

nyitott, minden áramlatot, stílusirányzatot el- és befogad. A frankfurti magyar szereplésnek két jubileum ad történelmi keretet: Magyarország 2000-ben ünnepli államiságának ezredik évét, illetve a rendszerváltás is elérkezett 10. évfordulójához.

A Frankfurter Könyvvásár több mint ötezer négyzetméter alapterületű „magyar csarnokában” (tervezők: Ferencz István és Ekler Dezső) felállítják 12 kiemelkedő magyar tudós és művész szobrát. Az irodalmat József Attila, a zenét Bartók Béla, az orvostudományt Semmelweis Ignác, a könyvkiadást Misztótfalusi Kis Miklós, a vallást és művelődést Pázmány Péter, a matematikát Neumann János, az agrártudományt Tessedik Sámuel, a képzőművészetet Csontváry Koszta Tivadar, a felfedezéseket Kőrösi Csoma Sándor, a jogot és a közgazdaságot Széchenyi István, a hadtörténetet Hunyady János, a természettudományokat Szent-Györgyi Albert szoborba öntött alakja képviseli. A látogatók a „magyar csarnokban” tekinthetik meg a *Szép magyar könyvek* és a *Német-magyar kölcsönhatások a kultúrában* című kiállítást. A *Magyar hírességek a nagyvilágban* című kiállításon nagy magyar feltalálókat és találmányokat méltatnak, az úgynevezett interaktív zeneszobában a közönség áttekintést kaphat a magyar zenetörténetről, a komolyzenétől a rockig. A *Books on Hungary* című nemzetközi kiállításon 1500 kiadványt mutatnak be, melyek valamilyen módon Magyarországgal foglalkoznak.

A Németországban már ismert és népszerű szerzők (Szabó Magda, Kertész Imre, Konrád György, Dalos György, Nádas Péter, Esterházy Péter, **Eörsi István**), a magyar irodalom klasszikusai (például Németh László, Márai Sándor) mellett külföldön kevésbé ismert szerzők (Kukorely Endre, Garacsi László, Bartis Attila, Márton László, Závada Pál) műveit is kiállítják, de fellelhetők a határon túli magyar írók (például Sütő András, Grendel Lajos) alkotásai is. A Frankfurtba „kijutó” könyvek listájának összeállítása nem volt vitától és feszültségektől mentes – az előkészületek az előző koalíciós kormányzat idején kezdődtek, az új idején fejeződtek be. Összesen három pályázatot írtak ki – az utolsóról decemberben döntöttek. Mint Szegedy-Maszák Mihály miniszteri biztos egyik interjújában hangsúlyozta: Frankfurtban jelen lesznek azok a könyvek, melyeket korábban támogattak különböző szervek, olyanok, melyek az elmúlt egy évben részesültek támogatásban, s végezetül azok, amelyek magyar közreműködést teljesen függetlenül jelennek (vagy még évekel ezelőtt jelentek) meg, például német kiadók jóvoltából. Hivatalos magyar támogatással körülbelül ötszáz könyv „jut ki” Frankfurtba.

A frankfurti magyar szereplés körülbelül egymillió forintba kerül. A költségekből a magyar felet mintegy 600 millió forint terheli, a többit a partnerek adták. A Grewe Alapítvány például 22 millió forintot, Josef von Ferenczy 6,5 milliót, de megtakarítást jelent, hogy például a „magyar csarnok” egy részét Magyarország ingyen kapta meg a frankfurtiaktól. A frankfurti magyar könyves napokat, irodalmi esteket áradó bőségben egészítik ki a társművészetek: zenekari és szólóhangversenyek (Nemzeti Filharmonikus Zenekar, Kocsis Zoltán, Ránki Dezső, Tomkins Énekegyüttes), már láthatók Frankfurtban az Esterházy-gyűjtemény darabjai, Rippl-Rónai József képei, magyar filmek és plakátok, színházi ősbemutatók, a magyar zsidóság történetét dokumentáló, fotók, filmek és tárgyak.